

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА НЕТНИТЕ РАЗХОДИ ОТ ИЗВЪРШВАНЕ НА УНИВЕРСАЛНАТА ПОЩЕНСКА УСЛУГА

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (1) Тази методика урежда реда и начина, по който се изчисляват нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и се определя размера на несправедливата финансова тежест за пощенския оператор, на когото със Закона за пощенските услуги е възложено задължение за извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна чрез организирана и управлявана от него пощенска мрежа.

(2) За целите на методиката пощенският оператор, на когото със Закона за пощенските услуги е възложено задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, ще се нарича „задължен оператор“.

Чл. 2. (1) Задължението на пощенския оператор по чл. 1, ал. 2 за извършване на универсалната пощенска услуга включва:

1. извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна така, че да се осигури възможност за ползването ѝ от всеки потребител, независимо от географското му местоположение;
2. осигуряване на универсалната пощенска услуга в точките за достъп до пощенската мрежа на задължения оператор, в рамките на работното време и с периодичност на събирането и доставките, съответстващи на изискванията на чл. 33 от Закона за пощенските услуги;
3. извършване на универсалната пощенска услуга с качество, отговарящо на нормативите по чл. 15, ал. 1, т. 7 от Закона за пощенските услуги;
4. предоставяне на услугите от универсалната пощенска услуга на достъпни цени, еднакви за еднаквите услуги на територията на цялата страна;
5. извършване на универсалната пощенска услуга безплатно в случаите по чл. 80 от Закона за пощенските услуги.

(2) Въз основа на задължението по ал. 1 се формират следните компоненти на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга:

1. географско покритие – включва отделни географски територии, които не се припокриват и на които задължително се извършва доставяне на пощенски пратки;
2. услуги – включва услугите по чл. 34 от Закона за пощенските услуги;
3. цени – включва цените по видове услуги от универсалната пощенска услуга, образувани от задължения оператор съгласно изискванията за определяне на цената на универсалната пощенска услуга;
4. качество – включва качеството на извършваната универсална пощенска услуга, отчетено в съответствие с нормативите по чл. 15, ал. 1, т. 7 от Закона за пощенските услуги;
5. честота на доставяне – включва осигуряването на универсалната пощенска услуга съгласно изискванията на чл. 33 от Закона за пощенските услуги;
6. пощенска мрежа – включва стационарни и/или мобилни пощенски станции, пощенски агентства и изнесени пощенски гишета, разменни и сортировъчни центрове и възли, транспортни и технически средства, чрез които задълженият оператор осигурява извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна.

Чл. 3. (1) Задълженият оператор изчислява нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга за период, отнасящ се до предходната календарна година, приключваща на 31 декември.

(2) Нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга се изчисляват като разлика между нетните разходи при работа на задължения оператор със задължение за извършване на универсална пощенска услуга и при работа на същия оператор без задължение за извършване на универсална пощенска услуга. Размерът на нетните разходи е равен на разликата между избегнатите разходи и пропуснатите приходи в резултат от задължението за извършване на универсалната пощенска услуга.

(3) Размерът на нетните разходи по ал. 2 се коригира с паричния еквивалент на нематериалните и пазарни ползи и паричния еквивалент на стимулите за ефективност на разходите на задължения оператор за съответния период.

Чл. 4. Стъпките за изчисляване на нетните разходи и определяне на несправедливата финансова тежест са следните:

1. изчисляване на приходи и разходи на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсална пощенска услуга;
2. изчисляване на приходи и разходи, които биха възникнали за оператора, когато не е задължен да извършва на универсална пощенска услуга;
3. изчисляване на размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;
4. коригиране на размера на нетните разходи от задължението за извършване на универсалната пощенска услуга с паричния еквивалент на нематериалните и пазарни ползи и стимулите за ефективност на разходите;
5. определяне наличието на несправедлива финансова тежест от задължението за извършване на универсална пощенска услуга.

Чл. 5. (1) В срок до 1 март на текущата година задълженият оператор уведомява Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) за намерението си да кандидатства за компенсация на несправедливата финансова тежест от извършване на универсалната пощенска услуга за предходната година.

(2) В срок до 30 април на текущата година към уведомлението по ал. 1 задълженият оператор представя разработен сценарий, съгласно изискванията на чл. 7, за работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга.

(3) Задълженият оператор доказва достоверността на сценария по ал. 2 като съпостави резултатите от изчисленията при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга с:

1. резултатите за сектора по отношение на рентабилността на операторите, извършващи както универсална пощенска услуга, така и неуниверсални пощенски услуги;
2. производителността на оператора по видове услуги при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга.

(4) В срок до един месец от предоставянето на сценария по ал. 2 КРС, се произнася със становище, доколко той е достоверен и приложим на практика.

(5) В случай, че предложението от задължения оператор сценарий по ал. 1 е неприложим на практика и/или недостоверен, КРС може да върне сценария:

- а) за преработка, като даде задължителни указания за промени;
- б) за цялостна преработка.

Раздел II

Изчисляване на размера на нетните разходи от извършване на универсална пощенска услуга

Чл. 6. (1) Приходите на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсална пощенска услуга включват всички отчетени приходи от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

(2) Разходите на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга включват всички отчетени разходи, свързани с и необходими за извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

(3) За целите на изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга, приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, отчетени от задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, се натрупват в разходни центрове. Всеки разходен център натрупва приходите и разходите от универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, извършвани на отделна географска територия от страната, като отделните географски територии не се припокриват.

(4) Разходните центрове по ал. 3 се описват най-малко със следните характеристики:

- елементи на пощенската мрежа – брой на звената и средствата от пощенската мрежа по видове, които поражда приходите и разходите за съответния разходен център;
- извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, чрез описаните елементи на пощенската мрежа – участие на елементите на пощенската мрежа в извършване на услугите;

- брой на персонала, който обслужва описаните елементи на пощенската мрежа в съответния разходен център – общо и по видове елементи, включително брой на персонала, ангажиран с извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности – общо и по видове услуги;
- брой обработени пратки – приети и доставени чрез описаните елементи на пощенската мрежа за съответния разходен център, включително по видове услуги;
- брой на населените места, които се обслужват чрез описаните елементи на пощенската мрежа;
- население по населени места, което се обслужва;
- географско покритие – брой на населените места и население по населени места, които се включват в географската територия за съответния разходен център.

(5) При изчисляване на приходите и разходите на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга се използват данни от финансовите отчети за дейността на дружеството и данни, получени от Системата за разпределение на разходите по видове услуги (Система) за периода, за който се изчисляват нетни разходи. Резултатите от изчисленията и допълнителните данни се представят от задължения оператор в табличен вид, който да позволява проследяване на връзката между тях и резултатите от Системата.

(6) Задълженият оператор представя в табличен вид резултатите от изчисленията на приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове. Избраният от задължения оператор табличен вид следва да позволява проследяване на връзката между резултатите и данните от Системата, придружени от необходимите пояснения.

Чл. 7. (1) Въз основа на компонентите по чл. 2, ал. 2 задълженият оператор разработва сценарий за работата си, когато не е задължен да извършва на универсалната пощенска услуга, като няма ограничения за броя на избраните компоненти.

(2) Сценарият по ал. 1 задължително съдържа:

1. описание и мотиви за избора на компонентите по чл. 2, ал. 2, които се отчитат при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;
2. очаквана промяна в търсенето на предоставяните универсална пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи при условията на сценария, като промяната се мотивира от задължения оператор чрез данни от проучване на конкуренцията и потребителското търсене;
3. описание и обосновка на промяната в характеристиките на разходните центрове по чл. 6, ал. 3 и данни за характеристиките на всеки разходен център по чл. 6, ал. 4, които задължения оператор отчита при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи. Данните за характеристиките на всеки разходен център при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга се представят в табличен вид и позволяват пряко сравнение с данните за характеристиките на всеки разходен център при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;
4. описание на начина на определяне на разходите, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;
5. описание на начина на определяне на приходите, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, включително нормата на печалба и начина на нейното изчисляване.

(3) Приходите и разходите при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга включват приходите и разходите, които биха възникнали, когато задълженият оператор извършва универсална пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, съгласно разработения по ал. 1 сценарий.

(4) Задълженият оператор представя в табличен вид резултатите от изчисленията на приходите и разходите при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения.

Чл. 8. (1) Размерът на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга се изчислява по следната формула:

$NR = IP - PP$, където

NR – размер на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;

IP – размер на избегнатите разходи;

PP – размер на пропуснатите приходи;

(2) Избегнатите разходи се изчисляват по формулата:

$IP = P - P_1$, където:

P – размер на отчетените от задължения оператор разходи при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;

P₁ – размер на разходите, изчислени от задължения оператор, които биха възникнали, при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга.

(3) Пропуснатите приходи се изчисляват по формулата:

ПП = П – П₁, където:

П – размер на отчетените от задължения оператор приходи при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;

П₁ – размер на приходите, изчислени от задължения оператор, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга.

Раздел III

Коригиране на размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга

Чл. 9. (1) Задълженият оператор определя нематериалните и пазарни ползи, като отчита следните показатели:

1. престиж на фирмената/търговската марка в резултат на предоставянето на универсалната пощенска услуга;
2. ползи, произтичащи от повсеместността/организацията на продажбите;
3. ползи, свързани с размера на пазарния дял;
4. търговски ползи от реализирането на икономии от мащаба и обхвата;
5. ползи, произтичащи от специални права за търговия;
6. ползи от данъчни облекчения, включително освобождаване на услугите от обхвата на универсалната пощенска услуга от облагане с данък добавена стойност;
7. митнически ползи;
8. рекламни ползи.

(2) Нематериалните и пазарни ползи, относими към универсалната пощенска услуга, се оценяват въз основа на данни от проучване, организирано от задължения оператор и проведено от независима организация, и се остойностяват в паричен еквивалент.

(3) Данните от проучването по ал. 2 се представят в КРС, заедно с обосновка на оценката.

Чл. 10. (1) Стимулите за ефективност на разходите се определят като се анализира изменението в ефективността на задължения оператор по отношение на предоставяне на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетните разходи, спрямо предходния отчетен период.

(2) Ефективността на задължения оператор се оценява въз основа на изменението в разходите за предоставяне на универсалната пощенска услуга като се отчете влиянието на инфлацията и изменението в броя доставени пощенски пратки за периода, за който се изчисляват нетните разходи от извършването на универсалната пощенска услуга, спрямо предходния отчетен период, чрез коефициент на ефективност по следната формула:

$$E_{\phi} = 1 - \frac{\frac{P_1}{P_0 \times (1+i)}}{\frac{T_1}{T_0}}, \text{ където}$$

E_φ е коефициентът, който изразява повишаване или понижаване на ефективността на задължения оператор за едногодишния период;

P₁ е размерът на отчетените разходи от извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетните разходи;

P₀ е размерът на отчетените разходи от извършване на универсалната пощенска услуга за периода, предхождащ този, за който се изчисляват нетните разходи;

T₁ е общият брой на доставените пощенски пратки за универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетните разходи;

T₀ е общият брой на доставените пощенски пратки за универсалната пощенска услуга за периода, предхождащ този, за който се изчисляват нетните разходи;

i е процентът на инфлацията, изчислен на базата на индекса на потребителските цени за едногодишния период, за който се изчисляват нетните разходи.

(3) Задълженият оператор се счита за по-ефективен при положителна стойност на E_φ и за по-неефективен при отрицателна стойност на E_φ. Стойността на стимулите за ефективност в

паричен еквивалент се изчислява като Еф се умножи по размера на променливите разходи от извършване на универсалната пощенска услуга.

Чл. 11. Размерът на нетните разходи се коригира като:

1. получената стойност на паричния еквивалент на нематериалните и пазарни ползи, получена по реда на чл. 9, се изважда от размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;
2. определената съгласно чл. 10, ал. 3 стойност на стимулите за ефективност в паричен еквивалент се прибавя към общия размер на нетните разходи, когато задълженият оператор е по-ефективен, или се изважда от размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга, когато задълженият оператор е по-неефективен.

Чл. 12. Стойността на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга, паричният еквивалент на нематериалните и пазарни ползи и стимулите за ефективност са винаги положителни.

Раздел IV

Определяне наличието на несправедлива финансова тежест

Чл. 13. (1) Задълженият оператор представя в КРС заявление за компенсиране на несправедливата финансова тежест за предходната година, съгласно чл. 29а, ал. 1 и 2 от Закона за пощенските услуги.

(2) Задълженият оператор прилага към заявлението по ал. 1 следните документи:

1. Доклад с анализ на резултатите от прилагане на Системата за периода, за който се изчисляват нетни разходи, заедно с необходимите документи към доклада, съгласно чл. 29б, ал. 4 от Закона за пощенските услуги;
2. Доклад относно изпълнението на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга за всеки от компонентите по чл. 2, ал. 2;
3. Данни за равнището на оборудването и състоянието на пощенската мрежа;
4. Резултатите от изчисленията на приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове в табличен вид, съгласно чл. 6;
5. Резултати от извършено проучване на конкуренцията и потребителското търсене, на база на което е отчетена промяна в търсенето при условията на сценария по чл. 7, ал. 1;
6. Описание на работата на оператора без задължение за извършване на универсална пощенска услуга, което включва:
 - 6.1. сценария по чл. 7, ал. 1, заедно с необходимите документи по чл. 7, ал. 2;
 - 6.2. резултатите от изчисленията на приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове в табличен вид, съгласно чл. 7;
 - 6.3. изчисленията за определяне на нормата на печалба при условията на сценария по чл. 7, ал. 1, заедно с необходимите документи, доказващи изчисленията.
7. Изчисления и данни в табличен вид, придружени от необходимите пояснения и документи, доказващи изчисленията на нетните разходи по реда на чл. 8;
8. Начин на определяне на нематериалните и пазарни ползи и изчисляване на паричния им еквивалент, заедно с необходимите документи, доказващи изчисленията, включително резултати от извършено проучване, на база на което са оценени нематериалните и пазарни ползи, съгласно чл. 9;
9. Начин на определяне на стимулите за ефективност на разходите и изчисляване на паричния им еквивалент, заедно с необходимите документи, доказващи изчисленията, съгласно чл. 10;
10. Размер на нетните разходи, изчислен по реда на чл. 8 и коригиран с паричния еквивалент на нематериалните и пазарни ползи и стимулите за ефективност на разходите, съгласно чл. 11.

Чл. 14. (1) КРС възлага одит на внесено заявление по чл. 13, ал. 1 и документите към него, свързани с изчисляването на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга.

(2) В срок до 30 дни от приключване на одита по ал. 1 КРС се произнася с решение относно:

1. наличието на несправедлива финансова тежест от извършването на универсалната пощенска услуга;
2. размера на компенсацията, дължима на задълженият оператор.

(3) Размерът на компенсацията не може да надхвърля размера на несправедливата финансова тежест по ал. 2, т. 1.

(4) Решението по ал. 2 се изготвя въз основа на анализ на: показателите за икономическото и финансово състояние на задължения оператор; равнището на оборудването и състоянието на пощенската мрежа на задължения оператор; отчетения финансов резултат от задължения оператор по видове услуги за периода, за който се изчисляват нетните разходи; пазарен дял на задължения оператор; препоръките и оценката на одитора.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Методиката се приема на основание чл. 15, ал. 1, т. 11 от Закона за пощенските услуги и влиза в сила от датата на обнародването ѝ в Държавен вестник.

§ 2. Тази методика отменя Методиката за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга (ДВ, бр. 55 от 2011 г.).

§ 3. Изчисляването на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга и определянето на размера на несправедливата финансова тежест за задължения оператор за 2012 г. се извършва съгласно тази методика.